

FUŠ-Film u školi vam predstavlja
DNEVNIK ANNE FRANK

Siječanj 2017.

Materijale pripremila Željka Ferenčić, prof.

DNEVNIK ANNE FRANK

Izvorni naziv filma: Das Tagebuch der Anne Frank

Žanr: drama/adaptacija

Zemlja i godina proizvodnje: Njemačka, 2016.

Trajanje: 128 min

Režija: Hans Steinbichler

Scenarij: Fred Breinersdorfer, temeljeno na "The Diary of a Young Girl" Anne Frank

Direktor fotografije: Bella Halben

Montaža: Wolfgang Weigl

Glazba: Sebastian Pille

Uloge: Lea van Acken, Martina Gedeck, Ulrich Noethen, Stella Kunkat, Andre Jung, Margarita Broich, Leonard Carow, Arthur Klemm, Gerti Drassl, Stefan Merki, Jamie Bick, Maximilian Loewenstein, Michael A. Grimm, Michael Kranz

Producenti: Walid Nakschbandi, Michael Souvignier, Johanna Behre

Produkcija: Universal Pictures International, Zeitsprung Pictures, AVE

Službena stranica: <http://movies.universal-pictures-international-germany.de/tagebuch/>

Najava filma: <https://www.youtube.com/watch?v=T1Cu6bib1bs>

Prikladno za dob: 12+ (VII.-VIII. razred OŠ; I.-IV. razred SŠ)

Korelacija s nastavnim predmetima: povijest, hrvatski jezik, njemački jezik, medijska kultura, filozofija, etika, vjeronauk, sociologija, psihologija, građanski odgoj i obrazovanje

Kratki sadržaj:

Priča o Anni Frank, židovskoj djevojčici rođenoj u Frankfurtu koja se s obitelji preselila u Amsterdam nakon dolaska Hitlera na vlast. Najteže ratne godine provela je u iščekivanju odvođenja u logor i skrivajući se u potkrovlju kuće. Više od dvije godine, njezina je obitelj zajedno s ostalim bjeguncima dijelila klaustrofobičan prostor na amsterdamskoj adresi Prinsengracht 263. Iza zaključanih vrata, Anna je bilježila sve svoje želje, nade i strahove u dnevnik kojeg je dobila za trinaesti rođendan. Nakon što je 4. kolovoza 1944. Gestapo otkrio njihovo skrovište, obitelj je deportirana. S izuzetkom Otta Franka, koji je kasnije objavio Annin dnevnik, svi stanari tajnog skrovišta umrli su u koncentracijskim logorima.

O filmu i produkciji

"Dnevnik Anne Frank" je nova filmska adaptacija jednog od najpoznatijih i istodobno jednog od najpotresnijih dnevničkih zapisa u povijesti XX. stoljeća. Progovara ne samo o sudbini djevojčice Anne Frank i stradanjima Židova tijekom nacističkog režima, već i o povezanosti i sukobima unutar jedne obitelji. Naglasak je također na Anninom odrastanju, prvom zaljubljanju, snovima i nadanjima, te se film prije svega obraća mladima. Priča započinje u Švicarskoj, oko sedam godina prije prvog dnevničkog unosa, a završava u logoru Bergen-Belsen, osam mjeseci nakon zadnjeg upisa.

Riječ je o prvom njemačkom igranom filmu o životu Anne Frank. "Dnevnik Anne Frank je važan dokument njemačke povijesti i stalno smo se čudili zbog čega nije urađena njemačka verzija filma", kazali su producenti M. Walid Nakschbandi i Michael Souvignier. Film je režirao Hans Steinbichler, a produciran je uz dozvolu Fonda Anna Frank koji posjeduje autorska prava na dnevnik. Fond je omogućio filmašima pristup cijeloj obiteljskoj arhivi i povijesnim izvješćima svjedoka, čime je dobiven holistički pogled na povijest Frankovih. Isto tako, u filmu su prikazani dijelovi dnevnika koji se odnose na otkriće seksualnosti i Anine svađe s majkom. Ti su dijelovi inače cenzurirani u prvom izdanju knjige od strane Anninog oca, što čini ovaj film složenijim i zanimljivijim.

Film je sniman od siječnja do ožujka 2015. godine u Kölnu, Bavarskoj, Berlinu i Brandenburg. Neke scene snimljene su na originalnim lokacijama u Amsterdamu, kao što je to Merwedeplein, gdje je živjela obitelj Frank prije nego što su otišli u bijeg. Izvorno tajno skrovište u ulici Prinsengracht 263 nije moglo biti korišteno u tu svrhu, jer se izgled kuće Anne Frank promijenio od 1940-ih. Scenografi su stoga morali vjerno reproducirati skrovište u MMC studiju u Kölnu, pazeći na najsitnije detalje, od pribora iz antikvarijata do praška iz vremena Anne Frank. Kako bi uspjeli snimiti skućeni prostor i rotirati se u njemu, filmaši su morali koristiti izmjenjive zidove i stropove.

Naslovnu ulogu djevojčice koja je postala poznata širom svijeta po svom dnevniku tumači šesnaestogodišnja njemačka glumica Lea van Acken, koju je publika imala prilike vidjeti u drami o vjerskom fanatizmu "Kreuzweg" (Križni put), koja je prije dvije godine na Berlinaleu osvojila nagradu za najbolji scenarij. Annine roditelje Edith i Otta Franka igraju Martina Gedeck i Ulrich Noethen, a sestru Margot glumi Stella Kunkat. U ulogama stanovnika tajnog skrovišta tu su još i André Jung kao Hans van Daan, Margarita Broich kao Petronella van Daan, Leonard Carow kao Peter van Daan i Arthur Klemm kao Albert Düssel. Film je premijerno prikazan 2016. na Berlinskom filmskom festivalu u okviru sekcije Generation 14+, namijenjene filmovima za mlade, a bio je nominiran i za europsku nagradu CIVIS Media.

O redatelju

Hans Steinbichler rođen je 1969. u Solothurnu u Švicarskoj. Studirao je na Sveučilištu za televiziju i film u Münchenu. Njegov diplomski film "Hierankl" osvojio je 2003. brojna priznanja, uključujući Bavarsku filmsku nagradu i nagradu Grimme. Uspjeh su polučili i filmovi "Winterreise" (2007.), "Die zweite Frau" (2009.) i "Das Blaue vom Himmel" (2011.). Osim toga, režirao je i pisao scenarije za dokumentarce i televizijsku seriju "Polizeiruf 110", te predavao na Međunarodnoj filmskoj školi u Kölnu.

"Priča Anne Frank je fascinantna, izuzetno dirljiva i neizrecivo tužna. Dosadašnji filmovi prikazivali su Annu kao sveticu i intelektualku. Mislim da je to nije pravedno. Kroz priču o odrastanju, pokušao sam po prvi put prikazati Annu kao pametnu, normalnu djevojku s normalnim potrebama. Za mene su tu bila dva odlučujuća polazišta. Prvo je potpuna subjektivizacija u pristupu djevojci, a drugo, pretvoriti dnevnik u dijalog pomoću izravnog govora u kameru".

- Hans Steinbichler, redatelj filma

Riječ kritike

"Steinbichlerov film, bez velikih umjetničkih ambicija, na konvencionalan način donosi poznate događaje, nudi solidno djelo, dobru glumu, jednu određenu razinu dramatike i cijelo vrijeme je razumljiv."

- Jochen Kürten, Deutsche Welle (DW)

"Lijepa, pristupačna drama... Kombinirajući monologe u kameru s tradicionalnom dramizacijom i velikim, karizmatičnim nastupima, film švicarskog redatelja Hansa Steinbichlera je suosjećajan i inteligentno napravljen doprinos ovoj rastućoj temi. Odlikuje ga svježa izvedba Lee van Acken u realnim granicama, kao i odluka da se Ana kao lik ne prikazuje u ružičastom svijetlu. Iako je rezultat možda previše metodičan i respektabilan da bi zadivio međunarodnu arthouse publiku, unatoč tome što titlovi dokazuju prepreku šireg izlaganja, čini se da je domaći uspjeh filma zagarantiran."

- Catherine Bray, *Variety*

"Vjerojatno najbolja filmska adaptacija Anne Frank dosad. Čini se da su tvorcima bili itekako svjesni vlastite odgovornosti prikazivanja dnevnika mlade spisateljice novim generacijama. Posvećenost povijesnoj točnosti i osjetljivost s kojom su filmaši pristupili projektu karakteristični su za rad Freda Breinersdorfera koji je napisao scenarij za Oscarom nominirani film "Sophie Scholl: Posljednji dani" iz 2005. godine. Steinbichler donosi neuobičajeno iznijansirani portret Anne, a detalji svakodnevnog života u bijegu i naporima osmero ljudi koje dijele vrlo skućen prostor, jednako su važni kao i epizode neposredne opasnosti."

- A.J. Goldmann, *Forward*

Obiteljska biografija

Otto Frank je u bio uvjeren da kao građanin Njemačke mora odraditi svoju dužnost u obrani domovine. Sudjelovao je u Prvom svjetskom ratu i napredovao do čina poručnika. U ratu je sudjelovao i njegov brat. Nakon rata radio je u banci što mu je osiguralo relativno ugodan život. Godine 1925. oženio je Edith Hollander. Sljedeće godine rodila im se prva kćer Margot Betti, a 12. lipnja 1929. rođena je Annelies Marie (poznatija kao Anne). Obitelj je živjela u Frankfurtu na Majni. Premda su bili Židovi, rijetko su sudjelovali u vjerskim svečanostima i prije svega su se smatrali Nijemcima.

S krizom u Vajmarskoj Njemačkoj ekstremno desne i lijeve ideje sve više dobivaju na značaju i na izborima. Ideološka osnova Nacističke stranke između ostalog bila je i antisemitizam. Židovi su prema njihovoj zamisli bili krivi za sva zla koja su zadesila Njemačku. Optuživali su ih i za izdaju u Prvom svjetskom ratu premda je nekoliko desetina tisuća njemačkih Židova sudjelovalo na njemačkoj strani. Pobjedom na izborima krajem 1932., Hitler je uskoro postao premijer i počeo kreirati rasnu politiku i zakone. Rasnim čistuncima je miješani brak Njemice i Židova bio posebna sramota. Otto Frank je shvaćao opasnost i osjetio se izdanim. Uz pomoć prijatelja počeo se pripremati za napuštanje Njemačke.

Preseljenjem u Amsterdam Otto je vodio tvrtku Opecta koja je proizvodila želatinu za marmelade. Obitelj Frank je vodila normalan život, a kćeri su krenule u školu i vrtić. Život im je ponovno izgledao normalno. Situacija se preokrenula nakon što je Hitler u svibnju 1940. godine okupirao Nizozemsku. Uvedeni su rasni zakoni koji su postepeno onemogućili život Židovima. Otto je znao o kakvoj se opasnosti radi i nastojao je pronaći nova rješenja za svoju obitelj. Neuspješno je pokušavao naći izlaz u Španjolsku, SAD ili Kubu. U dogovoru sa suprugom počeli su raditi na pripremi skrovišta u Amsterdamu. U lipnju 1942. godine Margot prima poziv za radni kamp u Njemačkoj. Cijeloj obitelji prijete uhićenje ukoliko se ne javi. Tada je "Tajno skrovište" već bilo pripremljeno za prihvatanje obitelji Frank i obitelji van Pels.

Tajno se skrovište nalazilo u napuštenom potkrovlju tvrtke u kojoj su radili Frank i von Pels na adresi Prinsengracht 263 u Amsterdamu. Ulaz je sakrivala velika pomična polica za knjige. U skrovište su 6. srpnja 1942. ušle obitelji Frank (Otto, Edith, Margot, Anne) i obitelj von Pels (Hermann, Auguste i njihov sin Peter). Posljednji je ušao obiteljski prijatelj, zubar Fritz Pfeffer. Pomagali su im Miep Gies, Johannes Kleiman, Victor Kugler i Bep Voskuijl. Oni su se brinuli da sakriveni dobiju namirnice, odjeću i sve drugo što im je bilo potrebno.

U sljedećih nekoliko godina ta je osmorka zajedno živjela, zajedno disala. Morali su se priviknuti na nedostatke i iritirajuće navike drugih. Morali su se boriti sa tri tinejdžera koji su odrastali. Posebno su morali paziti da se danju ne čuju nikakvi zvuci iz njihovog skloništa kako ih radnici i susjedi ne bi čuli. Noću su morali paziti da ih nikakvo svjetlo ne izda. U velikim su problemima bili i njihovi pomagači koji su svim silama trudili da ih redovito opskrbe sa potrebnim stvarima.

Vrijeme su trošili uglavnom na čitanje i praćenje novosti na radiju. Od svojih pomagača su doznali da nacisti provode mnogo racija i otkrivene Židove deportiraju na istok Europe. Pretpostavljali su da ih tamo ubijaju. Živjeli su u velikom strahu da ne budu otkriveni. Veliku im je radost donijela informacija da su se saveznici iskrcali u Normandiji i da napreduju prema njima. Vjerovali su da će uskoro biti opet slobodni.

4. kolovoz 1944. godine bio je sudbonosni. Ispred njihove zgrade zastao je automobil iz kojeg su iskočili njemački SD časnik i trojica nizozemskih policajaca. Dugo vremena smatralo se da su bili izdani, a najnovije istraživanje Kuće Anne Frank iz 2016. godine donosi malo drukčiju perspektivu. Vrlo je vjerojatno da je pretres zgrade izvršen radi sumnje u ilegalne radnje oko lažiranja kupona za hranu te da je tom prilikom pronađeno i tajno skrovište.

Prvo su zatvoreni u amsterdamski zatvor, a zatim u rujnu deportirani u logore na istoku. Anne i Margot umrle su u veljači 1945. od tifusa i neishranjenosti u logoru Bergen-Belsen. Majka je umrla u Auschwitzu također od tifusa, a jedino je otac doživio oslobođenje 27. siječnja 1945. godine. Peter van Pels je umro u Mathausenu 4. svibnja 1945. od iscrpljenosti. Otto Frank se vratio u Amsterdam 3. lipnja 1945. godine. Već na putu kući doznao je za smrt žene, ali je u nadi ispitivao preživjele logoraše u potrazi za kćerima. 18. srpnja preživjele sestre Brilleslijper potvrdile su mu smrt Margot i Anne. (Izvor s Hrvatskog povijesnog portala <http://povijest.net/anne-frank/>)

- Kronologiju obiteljske povijesti i najvažnijih događaja tijekom Drugog svjetskog rata možete usporedno pratiti na službenoj stranici Muzeja Anne Frank <http://www.annefrank.org/en/Subsites/Timeline/#!/en/Subsites/Timeline/>

O dnevniku Anne Frank

Anna Frank je vodila dnevnik od 12. lipnja 1942. do 1. kolovoza 1944. godine. Dnevnik je dobila za svoj trinaesti rođendan. Svaki unos predstavlja zapravo pismom i počinje riječima "Draga Kitty", a završava s "Tvoja Anne". U dnevniku piše o stanju u Nizozemskoj, skrovištu, ljudima s kojima se skriva, nevoljama, strahovima, ljubavi i tuzi.

U proljeće 1944., Anna je čula na radijskoj postaji Oranje govor nizozemskog ministra prosvjete o tome da će se nakon rata sakupljati svjedočanstva o patnjama nizozemskoga naroda za vrijeme njemačke okupacije. Željela je postati spisateljicom. Krenula je uređivati i prepisivati dnevnik, dopunjavati ga po sjećanju. Zadnju bilješku je zapisala 1. kolovoza 1944., a nakon tri dana uhićeni su svi stanari skrovišta.

Miep Gies i Bep Voskuijl, jedne od nekolicine Nizozemaca koji su pomogli u sakrivanju obitelji, sklonile su na dan uhićenja Annine bilješke na sigurno. Miep Gies predala ih je nepročitane Ottu Franku kada je potvrđeno da Anne nije preživjela. Otto Frank dugo

vremena nije imao snage pročitati dnevnik, a po prvom čitanju je uvidio da je njegova kćer imala talenta za pisanje. Objavom dnevnika ostvario je želju svoje kćeri.

Danas postoje tri verzije Dnevnika Anne Frank. Verzija A su izvorne bilješke (pisma). Verzija B je prerađeni tekst koji je Anna počela uređivati u proljeće 1944. godine. Verziju C koja je danas dostupna čitateljima, sastavio je njezin otac nakon rata. Naime, Otto Frank je pripremio dnevnik za objavljivanje, ali je pritom izdvojio neke dijelove koji su bili preintimne naravi. Izvorne bilješke Anne Frank oporučno je ostavio Državnom institutu za ratnu dokumentaciju u Amsterdamu.

Sam Dnevnik Anne Frank bio je čestom temom televizije i kinematografije. Prema njemu su snimljene brojne adaptacije, uključujući i holivudsku ekranizaciju iz 1959. godine koja je osvojila tri Oskara. Stvoreni su i grafički roman, balet, mjuzikl i opera. Sama knjiga je u mnogim zemljama dijelom obavezne lektire, a o popularnosti knjige govori i činjenica da se nalazi na listi Le Mondeovih 100 knjiga stoljeća.

Izvorni dnevnik i brojni drugi dokumenti danas su izloženi u Muzeju. Kuća u kojoj su se skrivali postala je "Muzej Ane Frank" 1960. godine. Prema želji Otta Franka, čuva uspomenu na njegovu kćer te provodi edukacijsku i istraživačku djelatnost. Svojim postojanjem, Muzej želi nadahnuti ljude cijeloga svijeta da se aktivno posvete sprečavanju suvremenih oblika antisemitizma, ksenofobije, rasizma, predrasuda i diskriminacije, očuvanju slobode, podržavanju tolerancije i ljudskih prava i radu na demokratizaciji društva.

- Virtualnim putem zavirite u sobu Anne Frank u 3D-u:
<http://www.annefrank.org/en/Subsites/Home/Enter-the-3D-house/#/house/24/>
- Na službenom YouTube kanalu, pogledajte jedinu postojeću snimku Anne Frank koja je snimljena dok je gledala vjenčanje susjeda 22. srpnja 1941. godine
<https://www.youtube.com/watch?v=4hvtXuO5GzU>

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU

Prije gledanja filma nastavnici bi s učenicima trebali ponoviti ključne pojmove vezane uz Holokaust i židovsku kulturu i tradiciju. Što već znamo o Židovstvu i Holokaustu? Jeste li ikada posjetili izložbu, gledali film ili čitali Dnevnik Anne Frank? Što već znamo o Anni Frank?

Nakon projekcije u kinu i kratke emotivne stanke, učenike treba upitati kako ih se dojmio film, koje je osjećaje u njima pobudio, što im se svidjelo u filmu, a što nije, koji im je prizor bio najupečatljiviji i zašto.

Nakon što iznesu svoje doživljaje, uslijedila bi istraživačka rasprava kroz niz pitanja i tema koje nameće ovaj film. Na primjer: Holokaust, Drugi svjetski rat, Nationalsocijalizam i okupacija Nizozemske, koncentracijski logori, posljedice rata, život u doba rata, borba za opstanak, bijeg, prevladavanje teškoća, odrastanje, obitelj, zajedništvo, diskriminacija i rasizam, pojedinac i društvo, kulturne vrijednosti i religijska različitost, identitet, Židovstvo, prihvaćanje i integracija, humanost, sloboda izbora, hrabrost, odgovornost, adaptacija knjige, dnevnik kao književni oblik, kreativno pisanje itd. Pitanja i zadatke, nastavnici trebaju prilagoditi dobi učenika.

Određivanje mjesta i vremena

- Kada se odvija radnja filma? Koji vremenski period u životu Anne Frank obuhvaća?
- Gdje se odvija radnja filma?
- Na koliko dijelova možemo podijeliti filmsku priču? Koji su prijelomni trenuci u filmu? Odredite redoslijed događaja i svakom dijelu filmske priče pridajte naslov. Samu shemu možete nacrtati na ploči.

Emigriranje u Nizozemsku

- U kojem se gradu rodila Anna Frank? Kako je izgledalo odrastanje Anne i njezina sestra Margot u ranim godinama? Kakav je bio život obitelji u Frankfurtu? Jesu li Frankovi bili po nečemu posebni?
- Što je Otta i njegovu obitelj nagnalo da emigriraju u Nizozemsku? Na koji su način Židovi bili proganjani u Njemačkoj?
- Kako je izgledao novi život obitelji Frank u Amsterdamu? Što znaš o tvrtki Otta Franka i njenim zaposlenicima?
- Koji događaj je nagnao obitelj da pobjegne u tajno skrovište? Kakav poziv je dobila Annina sestra? Gdje se nalazilo tajno skrovište? (Kada je počela okupacija Nizozemske, obitelj Frank odlazi iz vlastite kuće u prostorije tvrtke Opekta gdje im pomažu očevi prijatelji)
- Je li Otto Frank rekao drugima ljudima kuda odlaze?
- Koliko vremena je obitelj provela u bijegu?
- Jesu li imali zajamčena građanska prava kao izbjeglice?
- Ukoliko biste morali otići od kuće i skrivati se u bijegu, što bi vam iz vašeg života najviše nedostajalo?

Život u doba rata

- Kada je Nizozemska okupirana od strane nacista?
- Nakon invazije Nizozemske u svibnju 1940. godine, nacistima su bili potrebni nizozemski suradnici kako bi izvršavali svoje uredbe. Dio Nizozemaca slijedio je

Hitlera. Što misliš, zašto su neki surađivali s nacistima? Što je moglo utjecati na takvu odluku i kakve su bile posljedice? Koja je pak cijena otpora za vrijeme rata?

- Što se događa s židovskim obiteljima u Nizozemskoj dolaskom okupatora? Kakvi zakoni su nastupili?
- Kako je izgledao svakodnevni život u vrijeme rata? Kakve posljedice rat ostavlja na nevine ljude, obitelj, ekonomiju? Razmislite o posebnim okolnostima i društvu u kojem je živjela Anna. Na koji način može preživjeti u svijetu koji negira slobodu, kulturne vrijednosti i različitosti?

Židovstvo

- Što ste u filmu saznali o životu Židova? Što čini dio njihove kulture i tradicije?
- U kojim se scenama filma se pojavljuju vjerski simboli i kako su prikazani? Koji veliki židovski blagdan slavi obitelj Frank u filmu? (Kroz tjedan Hanuke, palili su posebne osmerokrake svijećnjake "hanukije") Istraži važnost Hanuke u židovskoj religiji.
- Koje vrste identiteta postoje? (osobni, kulturni, etnički, vjerski, spolni). U kojoj mjeri pripadnost određenoj religiji određuje identitet naroda. Je li judaizam religija i / ili nacionalnost?

Diskriminacija i antisemitizam

- Anna je u svom dnevniku pisala o rastućem antisemitizmu u Nizozemskoj. Što su to stereotipi? Kako su stereotipi doprinijeli procesu dehumanizacije Židova? Da li bilo koji stereotipi o kojima je Anna pisala još uvijek postoje?
- Koje su predrasude o Židovima prikazane u filmu? Što znači diskriminacija? Jeste li ikad bili diskriminirani? Možete li dati primjer nekih povijesnih osoba koje su se borile protiv diskriminacije? Što znači biti drugačiji? Je li loše biti drugačiji? Zašto je različitost važna? Jeste li se vi ikada borili, jer ste drugačiji od drugih?
- Nabroji neke od ograničenja na koja su Židovi nailazili tijekom Drugog svjetskog rata. Koje oblike diskriminacije Anna doživljava prije odlaska u bijeg? Na koji je način nacistički uspon na vlast i okupacija Nizozemske utjecala na Annin život? Kako Anna vidi svoju poziciju obzirom na druge Židove?

Zadatak za učenike:

Navedi nekoliko zakona kojima su oduzeta građanska prava Židovima, a koja spominje Anne Frank u svom dnevničkom zapisu:

»Subota, 20. lipnja 1942.

Nakon svibnja 1940. naglo je nestalo dobrih vremena; najprije rat, zatim kapitulacija, onda dolazak Nijemaca i početak patnje nas Židova. Uslijedili su antižidovski proglassi, naša sloboda bila je ograničena. Židovi moraju nositi žutu zvijezdu; Židovi moraju predati bicikle; Židovi se ne smiju voziti vlakom ni automobilima; Židovi smiju kupovati samo od 15 do 17 h; Židovi smiju samo u židovske frizerske salone; Židovi ne smiju biti na ulicama od 8 navečer do 6 ujutro; Židovi ne smiju u kazališta, kina i ostala mjesta za razonodu; Židovima je zabranjen pristup bazenima, igralištima za tenis, hokej te ostalim športskim terenima. Židovi ne smiju veslati niti sudjelovati u javnim športovima; Židovi ne smiju nakon šest navečer sjediti u svom vrtu ili kod svojih prijatelja; Židovi ne smiju posjećivati kršćane, Židovi moraju ići u židovske škole... i još mnoge slične zabrane. Unatoč svemu, život je tekao dalje, iako nismo smjeli raditi ovo, a ono nam je bilo zabranjeno.«

Zadatak za učenike:

Pročitaj popis zakona kojima je njemačka nacistička vlada sustavno ukidala sva ljudska i građanska prava Židovima u Njemačkoj i okupiranim područjima:

- a) Arijska i nearijska djeca ne smiju se zajedno igrati (1933.)
- b) Zabrana korištenja javnih telefonskih govornica za Židove (1941.)
- c) Obvezno treba postaviti natpise na pekare i slastičarnice kojima se upozorava da se kolači ne smiju prodavati Poljacima i Židovima. (1942.)
- d) Zabrana djelovanja židovskih veterinarara (1939.)
- e) Sveobuhvatna zabrana zapošljavanja Židova (1939.)
- f) Židovi su isključeni iz Njemačkoga šahovskog saveza. (1939.)
- g) Privremeno treba iz Berlina ukloniti natpise neprijateljskoga sadržaja prema Židovima za vrijeme trajanja ljetne Olimpijade. (1936.)
- h) Židovska djeca ne smiju više pohađati javne škole. (1938.)
- i) Židovi moraju predati svoje optičke aparate, bicikle, pisaće strojeve i gramofonske ploče (1942.)
- j) Učenje o nasljedstvu i rasama u svim će se školama uvesti kao ispitni predmeti. (1933.)
- k) Židovski liječnici više ne smiju raditi. (1938.)
- l) Židovi ne smiju posuđivati knjige. (1941.)
- m) Židovi više ne smiju kupovati knjige, novine i časopise. (1942.)
- n) Posjeti kinu, kazalištu, operi i koncertima zabranjuju se Židovima. (1938.)
- o) Židovska djeca smiju koristiti javna prometala na putu u školu samo ako je škola udaljena više od 5 kilometara. (1942.)

Koji ti se zakon čini najdrastičnijim, najstrožim? Koji je po tvom mišljenju najapsurdniji? Što misliš o državi koja donosi takve zakone?

Kako bi se ti osjećao/la kao građanin/građanka kojemu/k kojoj zakon brani osnovna ljudska prava? Zamisli život pod tim ograničenjima.

Ponovno pročitaj zakon pod g)! Što misliš zašto je donesen taj zakon? Kakvom se Njemačka htjela pokazati pred svijetom?

Građanska hrabrost

- Obitelj Frank i Van Pels su preživjele dane u bijegu samo zato što su im pomogli drugi ljudi. Tko im je pomogao i na koji način?
- Zašto su Miep Gies, Jo Kleimann, Bep i Viktor Kugler odlučili pomoći? Koja im je bila motivacija? Što su time riskirali? Što znači moralna, građanska hrabrost i koja je bila njezina važnost onda?
- Postoje mnogi primjeri hrabrih ljudi usred zastrašujućih, pa i nemogućih okolnosti tijekom Drugog svjetskog rata, uključujući i Nijemce koji su riskirali svoje živote kako bi sakrili i zaštitili Židove i druge neistomišljenike koje su progonili nacisti. Biste li i vi sakrili izbjeglicu ukoliko bi time ugrozili sebe i članove vaše obitelji?
- Ponekad male, svakodnevne situacije zahtijevaju određenu hrabrost. Koliko je važna moralna hrabrost danas? Što misliš, može li se hrabrost naučiti? Što možete učiniti i vi kao mlade osobe kako se ovako nešto ne bi više nikad dogodilo?

Život u tajnom skrovištu

- Gdje se nalazilo tajno skrovište? Što sakriva ulaz skrovišta? Tko sve živi u tajnom skrovištu?
- U kojoj su mjeri Anna i njezina obitelj bili svjesni događaja koji su se odvijali u vanjskom svijetu? Na koji način su dobivali informacije o razvoju političke situacije? (osim informacija koje dobivaju od svojih pomagača, važan izvor bile su vijesti koje s radija Oranje i BBC)
- Iako su stanovnici bili veoma zahvalni što su trenutno sigurni i imaju odane pomagače, svakodnevni život u skućenom prostoru predstavljao je veliki izazov. Opiši svakodnevni život u tajnom skrovištu. Koja su pravila ponašanja stanovnici morali slijediti kako bi izbjegli da ih otkriju? Kakvi su bili međusobni odnosi stanara? Ima li privatnosti? S kojim se teškoćama svakodnevno suočavaju? Kako se Anna osjeća skrivajući se zajedno sa sedmero drugih ljudi? Kako događaji poput slavljenja blagdana i rođendana doprinose "normalnosti" života u okruženju u kojem se nalaze, i zašto je to važno?
- Zamislite da morate živjeti samo tjedan dana pod svim ovim uvjetima. Što se događa s međuljudskim odnosima u takvim uvjetima? Kako biste se osjećali? Biste li mogli zadržati emocije pod kontrolom? Kako biste provodili dane? Što bi vas najviše zabrinjavalo? Koji problem je po tvom mišljenju najteži?

Anna Frank i međuljudski odnosi

- Kako bi opisao Annu Frank? Kakvog je karaktera? Je li Anna u nečemu slična nama? Koji su vam interesi, misli i preokupacije zajedničke? O čemu je Anna razmišljala, za čime je čeznula, čemu se nadala? Kako je Anna vidjela sebe i svoju budućnost?
- Kakvi su odnosi među članovima obitelji Frank? Kakav je Anna imala odnos s majkom, a kakav s ocem? Opiši odnos Anne i Margot, te razlike u karakteru i ponašanju dviju sestara.
- Kakav je suživot obitelji Frank i Van Pels? Slažu li se stanari međusobno? Kako Anna opisuje obitelj Van Pels (u dnevniku van Daan)? S kime Anna dijeli sobu u tajnom skrovištu? (zubar Fritz Pfeffer koji je nazvan u dnevniku Alfred Düssel Dorfu)

Odrastanje

- Kao i brojne druge djevojke njezinih godina, Anna je razmišljala o dečkima. Kakvo je njezino mišljenje o Petru van Daanu? Hoće li se njezino razmišljanje i osjećaji s vremenom promijeniti? Kako je njihov odnos prikazan na filmu?
- Po čemu vidimo da Anna odrasta i postaje mladom ženom? Što je interesira, što istražuje? U čemu je pak nesigurna?

Uhićenje i deportacija u koncentracijske logore

- Što se dogodilo sa stanovnicima Tajnog skrovišta? (Nakon dvije godine skrivanja, 4. kolovoza 1944. godine bivaju uhićeni. Tko ih je izdao, nikada nije objavljeno.)
- Anna Frank je jedna od najpoznatijih žrtava Holokausta. Upitajte učenike što Holokaust kao pojam označava?
Holokaust – kod Grka i Rimljana žrtva paljenica zemaljskim i podzemnim bogovima ili dušama pokojnika, pri kojoj se obično spaljivala žrtva – životinja. Tim se pojmom označava specifičan događaj u povijesti 20. stoljeća – sustavno, birokratski, planirano i organizirano uništenje šest milijuna Židova od strane nacističkog režima Njemačke i

njenih saveznika uoči i za vrijeme Drugoga svjetskog rata (1933.-1939. i 1939.-1944.). Židovski naziv za holokaust je Shoah (Šoa) što znači velika nesreća. Smatra se da je tijekom holokausta, u razdoblju od 1933. do 1945., ubijeno oko 11 000 000 ljudi, od čega 6 000 000 Židova.

Annino naslijeđe

- Nakon što su stanovnici tajnog skrovišta deportirani u logore, Miep Gies je pronašla Annin dnevnik. Nadala se da će ga jednog dana vratiti Anni. No, jedino je preživio njezin otac. Nakon što je Otto pročitao dnevnik, odlučio ga je objaviti. Pokušajte zamisliti s kojim je osjećam Otto pročitao dnevnik svoje kćeri.
- Kada je Anna pisala svoj dnevnik, bila je "samo" djevojčica u pubertetu koja je zapisivala svoje misli, opažanja i osjećaje u dnevnik. Ipak, nakon što je dnevnik objavljen, postao je svjetski poznat. Što mislite zašto?
- Mnogi su ljudi u svijetu bili impresionirani i inspirirani Anninim riječima te u njima pronašli utjehu. Na primjer, Nelson Mandela je čitao njezinu knjigu u zatvoru te kasnije ispričao kako ga je, odraslog muškarca, oženjenog koji je iskusio i očinstvo, ohrabrila, mogao se s njom poistovjetiti, a tragedija te mlade dame, dublje je ušla u njegovu dušu. "Ako ona, sa samo 13 godina može imati takve ideje, akcije, mi je moramo pratiti", rekao je, "a njen je život onakav po kojem bi mladi ljudi mogli oblikovati svoje živote. Jer pokazuje nesalomljivost, snagu duha, hrabrost... Dala mi je povjerenje u nepobjedivost slobode i pravde". Kako je na vas utjecala Annina priča? Koje su Annine poruke prema vašem mišljenju ključne? Što čini priču o Anni Frank relevantnom i danas?

Dnevnik kao književni oblik

- Zašto je Anna počela pisati dnevnik? Kojom prigodom je počela pisati? Kome se obraćala? Je li mogla povjeriti svoje osjećaje drugima? Na koji način se razvijala kao spisateljica tijekom boravka u bijegu? Jesu li su njezini dnevnički zapisi promijenili tijekom dvije godine? Na koji način? Što je Anna željela postići pisanjem? Zašto pisanje dnevnika može biti korisno nekoj osobi, pogotovo u teškim vremenima? Kada je Dnevnik Anne Frank objavljen i tko je odgovoran za objavljivanje dnevnika?
- Kako biste definirali dnevnik kao književni oblik? Koje su karakteristike dnevnika? (Dnevnik je vrsta teksta i književnog djela koje nastaje tako da pisac iz dana iz dan, kronološkim slijedom, bilježi svoja zapažanja o događanjima i ljudima, svoje doživljaje, misli i osjećaje. Može biti pisan različitim stilovima: književno-umjetničkim, novinarskim ili svakodnevnim govorom. Može imati i različite funkcije. U početku najčešće nije namijenjen javnosti, no ukoliko se želi objaviti, često se dorađuje. Dnevnik Anne Frank primjer je dnevničkog svjedočanstva iz Drugog svjetskog rata i opisuje uvjete i okolnosti u kojima je nastao.
- U kojoj je mjeri dnevnik kao osobni dokument važan za opću povijest?
- Jeste li ikada vodili dnevnik? Zašto i koji je bio ishod? Ukoliko biste vi vodili dnevnik, koja iskustva, misli i zapažanja biste zapisivali? Biste li izmislili nešto i dodali u dnevnik kako biste se prikazali u boljem svjetlu? Na koji se način vi najradije izražavate?
- Koji oblici dnevničkih zapisa postoje u 21. stoljeću? Koja je razlika između tradicionalnog pisanja dnevnika i današnjih webblogova, tweetova i drugih online postova? Što se dobiva, a što gubi kada se dnevnik objavljuje javno? Jesu li dnevnicima nekada bili puno intimniji? Mogu li se društvene mreže poput Facebooka ili Twittera

usporediti s dnevnikom? Istraži na internetu blogove današnjih aktivista za ljudska prava i napiši svoj osvrt. Razmisli kakav utjecaj ima na pojedinca i javnu svijest.

ŽANROVSKE ODREDNICE I FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

- Kojem žanru ovaj film pripada?
- Kako se zove prenošenje nekog pisanog djela na film? (Filmska adaptacija je prenošenje književnog, glazbenog, popularno-znanstvenog ili kojeg drugog djela na film. Kod adaptacije književnog djela, neka se pripovijetka ili roman preoblikuje u filmski scenarij i prilagodi izvođenju na filmu. Film na drugačiji način pripovijeda neku priču, stoga vrijednost filmske adaptacije nije u tome je li neki sadržaj vjerno prenesen na film, nego u tome kako je i da li je specifičnim filmskim jezikom izražena osnovna tema i temeljni smisao djela).
- Poznajete li još neke priče prema kojima su snimljeni filmovi? Jesu li bile uspješne?
- Kojim sredstvima se autor izražava u književnoj priči, a kojima u filmu? Koja filmska izražajna sredstva filmaši koriste kako bi izazvali različita raspoloženja? (kutove snimanja, razne kadrove, zvukove, glazbu, ritam, boju, osvjetljenje)
- Kakva je scenografija u filmu? Po čemu prepoznaješ razdoblje Drugog svjetskog rata? Kakva je odjeća, arhitektura, namještaj i interijer kuća, tehnologija? Usporedite svijet iz filma sa današnjim!
- Pomoću čega još dobivamo informacije o kojem se točno vremenu radi? (novinski natpisi, plakati, tekstualni uvodi koji se umeću između sekvenci)
- Iz čije je perspektive sniman film?
- Gdje primjećujete subjektivan kadar, kadar kojim se pokazuje ono u što lik u prizoru gleda?
- Koja vrste filmskih planova dominiraju filmom? Zašto su likovi često prikazivani u krupnom ili blizu planu? Kako to utječe na gledatelja? Što je pak snimano u totalu? (pejzaž švicarskih planina koji je u snažnom kontrastu s kasnijim scenama iz skrovišta)
- Koju ulogu imaju osvjetljenje i boje u ovom filmu? Na koji način dočaravaju atmosferu i raspoloženje likova?
- Opiši početnu scenu filma! (Mračna soba, u pozadini se čuje bombardiranje i zvukovi zrakoplova, vidimo siluetu i bljeskove eksplozija; vrlo sporo kamera se približava Anni, sve dok se lice ne vidi u krupnom planu. Na kraju sekvence koristi zatamnjenje kao montažna spona).
- Film započinje direktnim obraćenjem Anne Frank u kameru, tj. gledateljima. Inače se filmski glumci rijetko obraćaju kameri jer se time ruši iluzija filma. Gledatelj se pita je li Anna dio njihovog ili filmskog svijeta. Što misliš, zašto se redatelj odlučio na taj potez? Što je time htio postići? (uvesti gledatelje u unutrašnjost lika, otkriti intimu, osjećaje i misli lika)
- U nekoliko navrata, redatelj nudi pogled u Annin unutrašnji svijet. U kojim scenama to primjećuješ? (npr. kada se Anna prisjeća bezbrižnih vremena u Švicarskoj) Na koji način prikazuje njezine misli i snove i što se time postiže? (subjektivizacija i emocionalni učinak na gledatelja postignut je korištenjem kontrastnih slika, boja, osvjetljenja i uporabom montažnih spona)
- Opiši posljednju scenu filma kada se Anna Frank nalazi u logoru. Kako je prikazana dehumanizacija, degradacija Židova? (Anna drži sestru za ruku; skidaju odjeću i cipele; brijanje kose; gleda u kameru i po prvi put šuti)

- U nekoliko scena, film se osvrće na prošlost. Kako nazivamo scenu u kojoj se prelazi iz sadašnjosti u prošlost? (eng. flashback = retrospekcija) U kojim se trenucima u filmu javlja flashback i zašto? Kako znamo da se radi o flashbacku?
- Kakva je glazba u filmu? Ima li ona neku ulogu u ovome filmu? Kakav ugođaj stvara? Je li zvuk ponekad važniji od slike? Navedi barem jednu scenu u kojoj misliš da je glazba bila važno izražajno sredstvo i objasni zašto.
- Kakva je gluma u filmu? Djeluju li glumci prirodno? Kako biste ocijenili glumu glavnih likova? Radi li se o dobrom ili lošem odabiru glumaca za uloge? Koji su izazovi i prednosti igranja likova koji se temelje na stvarnim osobama?

DODATNI ZADACI ZA UČENIKE

- Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Obrazložite svoju ocjenu i napišite filmsku kritiku. Za inspiraciju, na internetu pročitajte dvije filmske kritike o ovom ili nekom drugom filmu. Vaš osvrt se treba sastojati od uvoda, kratkog sažetka, analize, vlastitog dojma, mišljenja kao i zaključne ocijene filma.
- Film "Dnevnik Anne Frank" se odvija tijekom ranih 1940-ih kada nije bilo interneta, a televizija je postojala u svom najprimitivnijem stupnju. Vijesti su se prvenstveno širile putem tiska ili radija. Podijelite razred u četiri grupe. Svaka grupa treba izabrati jedan događaj iz Drugog svjetskog rata. Na temelju istraživanja, trebaju stvoriti radio vijest kojom će obavijestiti vanjski svijet o tom događaju.
- Drugi svjetski rat je završio prije 70 godina, ali i danas se diljem svijeta vode borbe. Izbjeglica ima više nego ikada. Istražite u kojim se državama vode ratovi, na kojim su područjima ljudi još uvijek proganjeni zbog svoje vjere, oprečnih političkih mišljenja itd. Kao izvor vam može poslužiti sljedeća poveznica: <http://www.unhcr.hr/vijesti-i-pogledi/vijesti/165-unhcr/news-and-views/news/288-prisilno-raseljavanje-dosize-rekordan-broj-i-pogada-1-od-svaki-113-osoba>
- Anna Frank je jedna od najpoznatijih izbjeglica na svijetu i njezine riječi i dan danas inspiriraju mnoge. Izbjeglice mogu biti važni i produktivni članovi društva ako im se to omogući. Pronađi priču o nekoj drugoj poznatoj ličnosti koja je bila izbjeglica i prepričaj ju. Odakle je ta osoba otišla? Zašto je morala pobjeći? Gdje je otišla? Kakav je doprinos dala društvu u kojem se našla? Istraži više na sljedećim poveznicama: <http://www.radiosarajevo.ba/magazin/zivot-i-stil/einstein-chopin-dalaj-lama-izbjeglice-koje-su-promijenile-svijet/214024>
<http://www.unhcr-centraleurope.org/en/about-us/unhcr-people/prominent-refugees.html?start=0>
- Raspitajte se je li netko od vaših bližnjih živio iskustvo rat, bio primoran preseliti se negdje drugdje; na koje su teškoće i izazove nailazili, do kojih je promjena došlo i slično. Intervjuiraj, zabilježi, snimi razgovor.
- "Dnevnik Anne Frank" se bavi holokaustom. Nažalost, to nije jedini genocid koji se dogodio u svijetu. Istražite koji su se još genocidi dogodili u povijesti (pr. Ruanda, Armenija, Kambodža...) i razmislite načine na koje se možemo spriječiti da se tako nešto više ne dogodi.
- Napiši pismo Anni Frank u kojem ćeš progovoriti o promjenama koje rat unosi u život ljudi.
- Što za vas znači sloboda? Odgovor možete napisati i nacrtati te potom zalijepiti na plakat/ploču. S druge strane, razmislite koje su riječi u suprotnosti s pojmom slobode (npr. zatvorske zidine, prisila...

Izvori

- http://www.berlinale.de/external/de/filmarchiv/doku_pdf/201614477.pdf
- http://www.filmstiftung.de/app/uploads/2016/03/mag116_d00.pdf
- <http://www.bv-opfer-ns-militaerjustiz.de/uploads/Dateien/Presseberichte/AF-TAGEBUCH-Pressheft.pdf>
- <https://www.universalpictures.at/tagebuchannefrank>
- <http://www.pbslearningmedia.org/resource/midlit11.soc.wh.annefrank/the-diary-of-anne-frank/>
- www.annefrank.org
- <http://www.annefrankguide.net/>
- <http://annefrank.com/>
- http://www.azoo.hr/images/stories/dokumenti/1_dio_Zidovi.pdf
- http://www.azoo.hr/images/holokaust/Kako_poucavati_o_holokaustu.pdf
- <http://www.azoo.hr/images/razno/Loranda.pdf>
- <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=19305>
- <http://www.osce.org/hr/odih/29891>
- Krešimir Mikić, *Film u nastavi medijske kulture*, Educa, Zagreb, 2001.

*Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlade, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika, nastavnica i nastavnika. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

